

(ד) הגואל הוא חוטר מגזע ישי כי דוד הוא מגזע ישי. הגואל מתייחס לישי, כי כמו שדברנו בשיעור הקודם שהבחירה לא הייתה ישירות בדוד אלא בחירה בכללות "בני ישי" [כמש"כ (ש"א פט"ז)] "...מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך", ומתוכם - יצא דוד, וא"כ דוד נמשח למלך כיון שהוא מתייחס לישי, וכאמור ישי נקרא נחש על שם המשחית, והוא גם אחד מאלה ש"מתו בעטיו של נחש" כדאיתא בב"ב (יז). עיי"ש. [אלה ש"מתו בעטיו של נחש" היו האבות²⁴ שהם בחינת השורש וה"ראשית" של ישראל (ובנוסף לאבות - אותם הארבעה המנויים שם), ובחינת ה"אחרית" זה ישי].

י - ש - י הוא בחינת ה"יש" שלמעלה שמחובר ל"יש" שלמטה כנגד עמלק שחוצץ בין הנעלם והנגלה

(ה) נקדים מדברי האריז"ל שאותיות "י - ש - י" זה פעמיים "יש", דהיינו שהאות ש' שבשמו ישי משמשת כאן פעמיים, ונמצא ש"יש" זה "יש" ו"יש", ומבאר האריז"ל שזה סוד חכמה ובינה ששניהם נקראים "יש", "יש" אחד מימין לשמאל ו"יש" שני משמאל לימין - שני מיני "יש". הביאור בזה הוא כמו שאנו מדברים תמיד (וכמש"כ אפילו במהר"ל²⁵) ש"כתר" זה בגימ' שש מאות ועשרים, שזה בגימטריה פעמיים "יש", כי "יש" בגימ' שלש מאות ועשר²⁶. ובביאר הדבר נראה, דהנה ברמב"ן בפירושו על איוב עה"פ "ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושיה..." (איוב יא -ו), כתב וז"ל "ויגד לך תעלומות חכמה - יגיד לך כי יש במעשיו חכמה נעלמת. כי כפלים לתושיה - כי כל היש הנראה בעולם כפול, ובו חכמה נגלית וחכמה נעלמת, כלומר כי השגחת הקל-בנבראים טובה בנראה ובנעלם, כי נראה הנהגתו טובה בעולם, ונודע כי היא יותר טובה מאשר דעתנו משגת..." עכ"ל, דהיינו שה"יש" הנמצא בעולם הוא כפול²⁷, והוא טוב פעמיים - טוב בנגלה, וטוב עוד יותר בנעלם, וזהו ה"כפלים לתושיה".

מקורות והערות

24. *א. ה. ואע"פ שלכאורה האבות אינם מוזכרים בגמ' בכלל אלה שמתו בעטיו של נחש, אמנם דברי רבינו מבוססים כנראה על מש"כ המהר"ל בב"ב יז. שם בחדושי אגדות].

25. *א. ה. כוונתו כנראה למש"כ המהר"ל בחי' אגדות לסנהדרין (ק).**

26. *א. ה. ומספר זה מכוון כידוע לשכר העוה"ב, וכמש"כ בגמ' בסנהדרין (ק). עפ"י המשנה האחרונה בש"ס בסוף עוקצין "עתיד הקב"ה ליתן לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא - יש בגימטריא תלת מאה ועשרה הוי", דהיינו שבחינת שכר העוה"ב הוא ה"יש". וע"ע היטב בסוף השיעור הבא].

(ו) חוטר הדוד - העולם נברא כדי שיתגלו כל המהלכים בחלק הנגלה של העולם, וישי נחשף המהלכים שבנגלה מתגלים המהלכים שבנסתר, שם מתגלה עומק רצונו וזו הברירה שזו בחינת "כתר", כאן מתגלה ה"יש" השני, אחרי שה"יש" של הנגלה מתגלה, אז על גביו מתגלה ה"יש" הנסתר, וזהו ש"יש" ועוד "יש" זה "כתר", דהיינו גילוי כל רצונו ית'.

(ז) חשבון השבת "מכפילה" את כל המציאות, היא גומרת ומביאה את כל הברירה הנגלית ומחברת את סוף המעשה למחשבה תחילה, וזה ה"כפל" של השבת כמש"כ ב"מדרש תהלים" (מזמור צב) "...כל עיסקא דשבת כפול, לחם משנה, שני חנוכה לאחד, קרבנה כפול..., עונשה כפול שנאמר מחלליה מות יומת, שכרה כפול..., אחרותיה כפולות, זכור ושמור, מזמור כפול, מזמור שיר ליום השבת" עכ"ל, ה"כפול" הזה פירושו שמתגלה עוד "יש" של הנסתר על ה"יש" הגלוי].

(ח) חוטר מגזי ישי - מזרע ישי יגיע העולם לתכליתו, הוא זה שנבחר כדי שעל ידו תתגלה תכלית העולם, וזה מתבטא בשמו י-ש-י, שאותה ש' היא כפולה ולכן יש כאן גילוי שה"יש" שיוּרד מלמעלה למטה מתחבר וחל על ה"יש" שעולה מלמטה למעלה, וכך מתגלה כל עומק רצונו ית'.

(ט) וישי נקרא כאמור נחש ו"משורש נחש יצא צפע" ו"צפע" בגימ' "עמלק", וא"כ משורש ישי יצא "צפע" שהוא בגימ' "עמלק" - כי ישי הוא כנגד עמלק, וההבנה בזה היא, דהנה איתא בגמ' בברכות (נח). "לך ה' הממלכה - זו מלחמת עמלק, וכן הוא אומר כי יד על כס ק-ה", מבואר בזה שגילוי מלכותו ית' בברירה מתגלה במלחמת עמלק, והמהר"ל מבאר שזה משום שעמלק הוא "השניות" שיש בעולם²⁷, דהיינו שעמלק הוא זה שמפריד בין שני ה"יש" שבעולם, הוא לא נותן לחבר את ה"יש" שלמעלה עם ה"יש" שלמטה, ובכך הוא גורם ש"אין השם שלם ואין הכסא שלם" (רש"י בשלח יז -טז), דהיינו שאין גילוי למטה למה שיש למעלה, שבשם הויה אין חיבור בין אותיות "י-ק" שלמעלה ל"ו-ה" שלמטה, וזהו ש"אין השם שלם עד שימחה זרעו של עמלק" (רש"י שם) ²⁸.

אותו שורש שמביא את המשיח הוא שמביא את הנחש,
כי אין גילוי ל"לך ה' הממלכה" בלי ביעור הרע

(י) ויצא חוטר מגזע ישי, "יש" בגימ' נחש - אותו שורש שמביא את המשיח הוא שמביא גם את הנחש, כי אין גילוי ל"לך ה' הממלכה" בלי המלחמה בעמלק

מקורות והערות

27. *א. ה. עי' במהר"ל (נצח ישראל פרק ס).**